

UPPDATERAD HANDLINGSPLAN FÖR HYBRIDSTRATEGIN

Social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan för hybridstrategin har styrt de myndigheter som ansvarar för verkställigheten av lagen om smittsamma sjukdomar när det gäller en epidemiologiskt ändamålsenlig tillämpning av rekommendationer och restriktioner.

Epidemiläget och vaccinationernas framskridande kräver en omfattande revidering av handlingsplanen och att den tidigare handlingsplanen upphävs. Statsrådet har i sitt principbeslut av den 9 september 2021 förordat att social- och hälsovårdsministeriet ska utfärda en ny handlingsplan. Ministeriets nya handlingsplan av den 20 september 2021 gäller tills vidare och uppdateras vid behov.

Genomförandet av den reviderade hybridstrategin inleds omedelbart, och restriktionerna och de heltäckande rekommendationerna kommer omedelbart att avvecklas gradvis. När en vaccinationstäckning på minst 80 procent uppnås för personer som fyllt 12 år i målgruppen för vaccinationer eller alla intresserade i målgruppen har haft möjlighet att få två vaccindoser, slopas de landsomfattande restriktionerna och de heltäckande rekommendationerna. Anvisningar för att tillämpa den nya handlingsplanen och verksamhetsmodellerna i planen utfärdas genom social- och hälsovårdsministeriets separata beslut om myndighetsstyrning.

Målet med att genomföra hybridstrategin är att öppna samhället, främja att samhället hålls öppet samt att stödja eftervården av epidemin, förutsättningarna för ekonomisk tillväxt och återuppbyggnaden. Man frångår de regionala beskrivningarna av epidemifaser och övergår till en enhetlig verksamhetsmodell som baserar sig på lokal verksamhet i hela landet. Samhällets olika funktioner ska i princip vara öppna utan begränsningar. Smittläget och dess konsekvenser följs upp och smittkluster stoppas främst av lokala myndigheter med stöd av de grundläggande befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar.

När det gäller den lokala epidemibekämpningen kommer kommunen eller den samkommun som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar att ha en mer framträdande roll än tidigare. Proportionerliga åtgärder på individnivå när det gäller testning, spårning, karantän och vård kommer att ha en nyckelroll. En separat uppdaterad strategi för testning och spårning som gäller dessa åtgärder framlades den 14 september 2021. De regionalt, tidsmässigt och i sak mycket noggrant riktade åtgärderna för informationsstyrning och restriktioner ska dock fortsättas så länge som den totala nyttan för samhället, med beaktande av konsekvenserna för de grundläggande fri- och rättigheterna, uppväger deras nackdelar, och åtgärderna är nödvändiga och proportionerliga. Institutet för hälsa och välfärds modell för bedömning av riskpotentialen styr prövningen av åtgärdernas nödvändighet och proportionalitet.

Social- och hälsovårdsministeriet har fattat beslut om den nya handlingsplanen (bilaga 1) och styr genom detta brev tillämpningen av den. Styrningen gäller fram till den 15 oktober 2021.

I och med den nya handlingsplanen slopas de riksomfattande åtgärdsrekommendationerna för de regionala beskrivningarna av epidemifaser. De epidemifaser som grundar sig på den tidigare planen följs dock fortfarande upp i regionerna.

I den första fasen rekommenderar ministeriet att man avvecklar eventuella gällande särskilda rekommendationer eller restriktioner som gäller tillställningar och verksamhet där risken för smitta och smittspridning enligt Institutet för hälsa och välfärds bedömning är obetydlig. Sådana tillställningar och verksamheter är bland annat

- dagligvaruaffärer, specialbutiker, butiker som tillhandahåller personliga tjänster eller tjänster för välbefinnande
- allmänna utrymmen i köpcentra
- torg och marknader
- mässor utomhus
- mässor inomhus när åtgärder har vidtagits för att minska kontakterna
- bibliotek, museer, konstutställningar och gallerier
- idrottsläktare, teatrar, konserter och operor med bestämda sittplatser för åskådarna
- nöjes- och temaparker, tivolin samt inomhusutrymmen i djurparker
- utrymmen som används för amatörteater och annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp
- en kör eller en musikgrupp av högst 10 personer
- inomhuslekparker och inomhuslekplatser
- allmänna bastur och simhallars, friluftsbads och badinrättnings bassängområden samt omklädningsrum som finns i omedelbar anslutning till dem,
- lokaler inomhus för individuell idrott eller motion
- lokaler som används för studier och fostran (universitet och högskolor, andra stadiet, hög- och lågklasser, småbarnspedagogik)
- närtrafik

Dessutom rekommenderar social- och hälsovårdsministeriet med iakttagande av och för att konkretisera principen om prioriteringen av barnets bästa att restriktionerna som gäller hobbyverksamhet för barn och unga ska slopas.

De regionala coronasamordningsgrupperna fortsätter verksamheten och sammanträder regelbundet för att bedöma det regionala epidemiologiska läget och på grundval av detta avgöra vilka rekommendationer och restriktioner som behövs för att tygla epidemin. Bedömningen stödjer och styr de behöriga myndigheternas beslut och samordningen av dem. Besluten som motiveras med regionala och lokala behov ska innehålla en helhetsbedömning av åtgärdernas epidemiologiska och samhälleliga konsekvenser. Riktandet av åtgärderna behandlas i kapitel 4.2 i handlingsplanen. Det regionala och lokala epidemiläget och konsekvensbedömningen av åtgärderna kan fortfarande förutsätta omfattande informationsstyrning och förvaltningsbeslut inom ett större område än en enskild kommun.

Att rikta åtgärderna riskbaserat

Institutet för hälsa och välfärds modell för bedömning av riskpotentialen ska bidra till att bedöma nödvändigheten och proportionaliteten i besluten på regional och lokal nivå samt åtgärdernas fokus. Baserat på modellen ska det göras en bedömning av eventuella fortsatta åtgärder i området senast när de gällande besluten löper ut.

Åtgärderna är mer begränsade än tidigare i fråga om vad de riktas till, vad de innebär och hur länge de gäller, och de riktas och prioriteras enligt riskpotentialen i den verksamhet som ska begränsas. I beslutsfattandet beaktas fortfarande principen om prioritering av barnets bästa. Med barn avses alla som inte fyllt 18 år.

De regionala och lokala myndigheterna ska utifrån informationen från uppföljningen och bedömningarna överväga hur de riktar informationsstyrningen och de eventuella restriktionsåtgärderna. Här ska myndigheterna ta hänsyn till regionens särdrag och vaccinationstäckning, smittkällorna lokalt och regionalt och effekterna av eventuella tidigare restriktionsåtgärder.

Ministeriet rekommenderar att restriktioner inte riktas till verksamhet som enligt Institutet för hälsa och välfärds modell för bedömning av riskpotentialen är ***lågriskverksamhet***.

De regionala och lokala myndigheterna kan ge personer som är i behov av skydd information om tillställningar och verksamheter med ***måttlig risk*** och rekommendera dem och deras närmaste krets att undvika att delta i sådan verksamhet på ett sätt som ökar risken för smitta. Med de som är i behov av skydd avses de som fortfarande är utsatta för sjukdomen och dess allvarliga variant, det vill säga som inte fått vaccin och på så sätt skapat immunitet.

Egentliga genom förvaltningsbeslut fastställda restriktionssåtgärder vidtas endast om det är nödvändigt, det vill säga att hälsosäkerheten inte kan tryggas på något annat sätt, och även då ska det väljas det lindrigaste möjliga alternativet som bidrar till att uppnå målet. För att få genomföra restriktionssåtgärder ska de vara noggrant avgränsade till vissa typer av tillställningar och gälla en viss tid och ett visst område. Social- och hälsovårdsministeriet rekommenderar att egentliga genom förvaltningsbeslut fastställda restriktionssåtgärder riktas endast till verksamheter och tillställningar som enligt Institutet för hälsa och välfärds bedömning är förknippade med ***en hög risk***.

Regionalt och lokalt bedöms vilka högrisktillställningar eller -verksamheter restriktionen eller restriktionerna ska gälla i den aktuella situationen. De villkor som situationen ger upphov till, informationen från uppföljningen och bedömningarna samt konsekvensbedömningarna avgör hur restriktionerna ska riktas. Institutet för hälsa och välfärds modell innehåller medicinska och epidemiologiska expertbedömningar om olika verksamheters smittrisk, riskernas sannolikhet och möjligheten att de realiserar samt möjligheten att förebygga riskerna. Enligt detta ska för verksamheter med samma riskpotential fastställas restriktioner som anpassas till verksamhetsmiljön och som är jämförbara till effekt och innehåll.

I besluten ska ingå en helhetsbedömning av åtgärdernas epidemiologiska och samhällsliga konsekvenser. Innan beslut fattas ska man alltså centralt bedöma åtgärdens epidemiologiska, medicinska, hälsomässiga, sociala, kulturella och ekonomiska konsekvenser, likaså även andra konsekvenser för människors ställning och verksamhet i samhället, konsekvenserna för tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och tillgången till samhällstjänster, konsekvenserna för jämlikheten och arbetslivet samt i synnerhet konsekvenserna för barnen. Enligt denna bedömning bör åtgärderna genomföras om den totala nyttan överstiger åtgärdernas negativa effekter.

Om det så kallade coronapasset som är under behandling i riksdagen införs, kompletterar passet de riskbaserade restriktionerna. Detta innebär att de aktörer som omfattas av restriktionen kan ges

undantag från den genom att de kräver ett coronaintryck av de personer som kommer till tillställningen eller lokalen.

Ministeriets rekommendationer är inte juridiskt bindande, utan de lokala och regionala myndigheterna fattar besluten själva.

Att säkra tillgången till uppdaterad information

Med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar ska regionförvaltningsverket inom sitt område övervaka och samordna bekämpningen av smittsamma sjukdomar, och även genomföra nationella planer. Samkommunen för sjukvårdsdistriktet har till uppgift att styra och stödja kommunerna i bekämpningen av smittsamma sjukdomar. Dessa uppgifter förutsätter att de har tillgång till tillräckligt aktuell information om de lokala åtgärder som avses i denna handlingsplan och som behövs för att genomföra planen inom sitt område. I offentlighetslagen finns bestämmelser om myndigheternas skyldighet att producera och sprida information och främja öppenhet i sin verksamhet. Ministeriet uppmanar nämnda myndigheter att säkerställa ömsesidig tillgång till information mellan de behöriga myndigheterna och att stärka i synnerhet befolkningens tillgång till information. Befolkningen har rätt att få tillräcklig och aktuell information om lokala rekommendationer, annan informationsstyrning och eventuella restriktioner.

Andra tillämpningsfasen

I den andra fasen ska den nya handlingsplanen tillämpas fullständigt. Ministeriet kommer att ge en separat anvisning om det när en vaccinationstäckning på minst 80 procent uppnås för personer som fyllt 12 år i målgruppen eller när alla intresserade i målgruppen har haft möjlighet att få två vaccindoser. I den andra fasen avvecklas alla de regionala beskrivningarna av epidemifaser, de riksomfattande restriktionerna och de heltäckande rekommendationerna.

I den andra fasen rekommenderar ministeriet att åtgärder vidtas vid lokalt omfattande smittkluster. När det gäller den lokala epidemibekämpningen kommer den primära rollen för den kommun eller den samkommun som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar att vara mer framträdande än tidigare. Om det på lokal nivå uppstår eller riskerar att uppstå ett omfattande smittkluster där en spridning av sjukdomen bland befolkningsgrupperna utgör en direkt risk för den övergripande hälsan och välbefinnandet hos de människor som är utsatta för sjukdomen samt indirekt för vidare negativa samhällsliga konsekvenser, är det fortfarande skäl att vidta riktade och effektivare åtgärder för att förhindra detta med stöd av Institutet för hälsa och välfärds modell för bedömning av riskpotentialen som avses i kapitel 4 i den nya handlingsplanen.

Ytterligare information:

[Handlingsplan för genomförande av hybridstrategin för hantering av covid-19- epidemin 2021 – 22](#)

[Institutet för hälsa och välfärds bedömning av risken för coronavirus vid evenemang och sammankomster](#)

Kanslichef

Kirsi Varhila

Direktör

Jaska Siikavirta

Sändlista

Kommuner, sjukvårdsdistrikt och samarbetsområden för social- och hälsovården
Landskapet Åland
Institutet för hälsa och välfärd
Regionförvaltningsverken
Valvira

För kännedom

Social- och hälsovårdsminister Sarkkinen
Familje- och omsorgsminister Kiuru
Statssekreterare Mäkipää
Statssekreterare Ruuth
Undervisningsminister Andersson
Forsknings- och kulturminister Kurvinen
Statsministerns specialmedarbetare Niemi
Kanslichef Lehikoinen
Statsrådets kansli
Finansministeriet/Avdelningen för utveckling av statsförvaltningen
Justitieministeriet
Inrikesministeriet/Polisavdelningen
Polisstyrelsen
Transport- och kommunikationsverket